

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen slut ... Jamen så værsgo; sådan er vi jo heller ikke.

Pia Christmas-Møller (KF):

Det går meget hurtigt i dag. Jeg beklager, jeg var lige ude i telefonboksen.

Jeg vil gerne meddele, at Det Konservative Folkeparti vil arbejde meget konstruktivt under udvalgsbehandlingen af dette forslag. Vi kan give forslaget vores tilslutning.

Hermed sluttede forhandlingen, og beslutningsforslaget overgik til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Europaudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

16) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 33:

Forslag til folketingsbeslutning om dansk deltagelse inden for rammen af Stand-by Forces High Readiness Brigade (SHIRBRIG) i en FN-fredsbevarende operation i Etiopien/Eritrea.

Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen). (Fremsat 31/10 2000).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lotte Bundsgaard (S):

Det beslutningsforslag, vi nu skal behandle, handler om, at vi skal sende danske soldater med SHIRBRIG til grænseområdet mellem Eritrea og Etiopien.

Det er en god mulighed for den vestlige verden og for Danmark i særdeleshed til at vise, at vi reelt er interesseret i at være med til at løse Afrikas til tider uoverskuelige problemer. Det er

nemlig vigtigt, at vi aktivt viser vilje til at løse de konflikter, der med voldsom brutalitet hænger dette kontinent.

Fred kræver vilje. Derfor skal vi også ville fred på det afrikanske kontinent, og derfor håber vi i Socialdemokratiet, at alle partier i dette Folketing kan tilslutte sig beslutningsforslaget.

Danmark har altid ydet et flot bidrag i det internationale arbejde, især i forhold til FN. På dansk initiativ er der oprettet en hurtigtudrykkende brigade, SHIRBRIG, der med 15-30 dages varsel kan rykke ud for FN til kriser, uroligheder og katastrofer.

En vigtig erfaring fra de seneste års fredsbevarende operationer har været, at det er nødvendigt at være i stand til hurtigt at indsætte fredsbevarende styrker, hvor det brænder på. Vi har før forpasset chancen for at stabilisere en krisesituation, fordi der er gået for lang tid, fra vi har besluttet at indsætte styrkerne, til styrkerne rent faktisk var på stedet.

SHIRBRIG er starten på en ny tid, hvor FN ikke længere kommer alt for sent til krigs- og kriseområder. FN har nu officielt henvendt sig til Danmark og anmodet om dansk deltagelse igennem SHIRBRIG i den fredsbevarende UN-MEE-mission på grænsen mellem Eritrea og Etiopien. SHIRBRIG skal bidrage til opbygningen af UNMEE. SHIRBRIG skal være i området i ca. et halvt år. Derefter skal nye styrker overtage opgaven.

Som beskrevet i beslutningsforslaget vurderes FN-operationen at være forbundet med visse risici; for det danske styrkebidrag hovedsagelig for minefarer og ueksploderede minegenstande. I Socialdemokratiet lægger vi vægt på, at de danske soldater er så godt sikret som overheadet muligt. Vi er derfor glade for, at det danske SHIRBRIG-bidrag er understøttet med en høj grad af beskyttelse i form af det nødvendige antal pansrede køretøjer.

I Socialdemokratiet værdsætter vi, at der udarbejdes en evakueringsplan for personellet, så det hurtigt kan komme ud af området i en nødsituation. Vi sætter også stor pris på, at soldaternes uddannelse, erfaring og motivation er i orden.

I Socialdemokratiet er vi stolte af, at danske soldater på den måde kan være med til at sikre freden, og vi er glade for, at FN med SHIRBRIG får nye og bedre muligheder for hurtigt at sætte fredsbevarende styrker ind i områder, der har sluttet fred.

Som alle ved, indkaldte vi for måneder siden danske soldater, som vi håbede skulle til Sydlibanon og være med til at sikre en stabil udvikling. Soldaterne kom ikke af sted. I stedet for dukkede nye opgaver op, nemlig hjælpen til at sikre freden i grænseområdet mellem Eritrea og Etiopien.

Ændringen af missionen og problemerne med Eritrea og Etiopien har medført meget lang ventetid for soldaterne. Vi forstår godt den frustration, som soldaterne og deres familier føler. Vi forstår godt, at mange har syntes, at det var træls at vente. Men sådan er det jo, når man er soldat, man skal være klar til at være klar.

I Socialdemokratiet er vi glade for, at soldaterne nu kommer af sted og på den måde kan gøre en forskel. Vi er glade for, at Danmark nu har mulighed for at bidrage til at skabe en fredelig sameksistens mellem Etiopien og Eritrea. Og vi er glade for, at vi på den måde sætter handling bag ordene om, at FN skal spille en stærkere rolle i den nye verdensorden.

Vi håber, at SHIRBRIG kan blive forbillede for nye multinationale enheder, så vi på den måde kan styrke FN's fredsbevarende arbejde. Dette her initiativ kan være med til at skubbe til en udvikling, hvor FN i højere grad end i dag vil kunne svare på de sikkerhedspolitiske udfordringer, vi står over for i den moderne verden.

I Socialdemokratiet kan vi derfor tilslutte os beslutningsforslaget.

Anders Mølgaard (V):

Jeg vil på Venstres vegne starte med at slå fast, at vi støtter den danske deltagelse i den fredsbevarende operation i Etiopien/Eritrea inden for rammerne af SHIRBRIG.

Jeg vil gerne starte med nogle betragtninger omkring forløbet af beslutningsprocessen og derefter komme med de mere substantielle synspunkter.

Det ville mildest talt ikke være fair at skamrose regeringen for den procesmæssige håndtering af denne missionsudsendelse. Meget ramrende bragte et af vore store dagblade for få dage siden en satiretegning, hvor statsministeren stod ved startfeltet og råbte klar, klar, klar, klar i det uendelige, ja, faktisk i hele 5 måneder. Den har givet udtrykket hurtige reaktionsstyrker en helt ny og meget alternativ dimension.

Den vildrede, som manglende information til de berørte soldater og manglende konsistens i

hele beslutningsprocessen, har medført, må regeringen simpelt hen lære af til eventuelt kommende SHIRBRIG-missioner. Forløbet her har ikke været værdigt. Det må være en legitim forventning og et krav, at næste gang vil processen blive præget af meget større professionalismisme.

Med hensyn til substansen i beslutningsforslaget er det magtpåliggende for os i Venstre at præcisere, at vi selvfølgelig forventer, at regeringen har truffet de fornødne sikkerhedsforanstaltninger for at imødegå potentielle risici for minefarer, helbredsproblemer og overfald på vore styrker samt har sikret, at det danske kontingent råder over f.eks. køretøjer, personelbeskyttelse af tilstrækkelig soliditet.

Et aspekt, som også optager os meget i Venstre, er sikkerhed for, at vores styrker råder over de nødvendige magtanvendelsesmuligheder. Vi har jo erfaringerne fra FN-missionen i Bosnien i baghovedet, og derfor vil jeg gerne på den baggrund spørge udenrigsministeren, om regeringen finder, at vores enheder i UNMEE-missionen råder over de fornødne magtanvendelsesmuligheder i denne situation.

Ved samme lejlighed vil det også være så naturligt at spørge ministeren, om regeringen allerede for indværende har færdige evakueringsplaner klar.

Jeg vil også gerne spørge udenrigsministeren, hvordan forsvaret har tænkt at løfte opgaven med hensyn til lufttransportkapaciteten. Det kan ikke være en helt lille opgave at klare personeludskiftning, post, madforsyninger m.v. med så lange afstande, som tilfældet er. I forvejen er vores Hercules-kapacitet mildest talt under voldsomt pres.

Til sidst vil jeg fra udenrigsministeren efterlyse nogle mere koncise betragtninger om finansieringen af operationen – specielt i forhold til vore mellemregninger med FN.

(Kort bemærkning).

Lotte Bundsgaard (S):

Jeg vil sige, at jeg er glad for, at Venstre tilslutter sig beslutningsforslaget, men jeg kunne godt tænke mig at høre hr. Anders Mølgaard, om hr. Anders Mølgaard ikke er enig med mig i, at FN ikke har haft brug for styrkerne før nu.

Man kan godt lave megen politisk polemik over dette her, men jeg kunne godt tænke mig at høre hr. Anders Mølgaard: Har FN haft brug for vores bidrag før nu?

(Kort bemærkning).

Anders Mølgaard (V):

Ikke så vidt vi er orienteret. Sådan kan jeg formulere det. Ikke så vidt vi er orienteret; men jeg vil stadig væk sige, at jeg synes, det er bekymrende, at vi har haft soldater gående i 5 måneder og pudset stort set al lakken af PMV'er og lignende køretøjer, soldater, som har fået udbetalt løn, og som er blevet mere og mere demotiverede. Det synes jeg nok alligevel måske bør mane til eftertanke for regeringen.

Jeg vil sige, at det glæder mig også, at den socialdemokratiske ordfører har lyttet så godt efter indlægget og noteret sig, at Venstre loyalt bakker op om beslutningsforslaget, men det er vel ikke sådan, at vi bliver så magtfuldkomne, at vi ikke kan lære af vores fejl ved kommende missioner?

(Kort bemærkning).

Lotte Bundsgaard (S):

Jeg vil godt sige, at jeg er fuldstændig enig med hr. Anders Mølgaard i, at vi ikke skal blive magtfuldkomne. Jeg er også fuldstændig enig med hr. Anders Mølgaard i, at man altid skal lære af de fejl, man gør.

Men jeg kunne godt tænke mig at høre hr. Anders Mølgaard, om Venstre er modstander af, at vi indkaldte soldaterne, da vi troede, de skulle af sted til Sydlibanon, så det ikke fremstår, som om Venstre ikke har ment, vi skulle indkalde dem. Var Venstre ikke enig i, at vi skulle indkalde soldaterne, da vi troede, de skulle af sted til Sydlibanon?

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Så er det fru Pia Christmas-Møller som ordfører.

Pia Christmas-Møller (KF):

Det Konservative Folkeparti kan give beslutningsforslaget tilslutning, sådan som vi også allerede har meddelt da sagen blev behandlet i Det Udenrigspolitiske Nævn.

Vi er meget positive over for at bidrage til freden i Etiopien, og vi er overbeviste om, at de danske soldater og det danske mandskab vil være i stand til at bidrage på en meget, meget flot måde.

Under udvalgsarbejdet vil vi bore meget i risiciene. Vi vil gerne vide – som også den tidligere ordfører var inde på – om regeringen allerede nu har en evakueringsplan, og om regeringen vurderer, at de risici, man selv peger på der

kan være, er af en sådan karakter, at vi ikke ser soldater komme hjem i ligposer.

Jeg vil meget gerne bore i risikomomentet under udvalgsbehandlingen, men i øvrigt tilsige en meget positiv og konstruktiv udvalgsbehandling. Vi støtter forslaget fra konservativ side.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, det er ubehageligt og grænsende til det usmagelige, hvis det er sådan, at Det Konservative Folkeparti forlanger, at regeringen skal give en garanti for, at når man sender soldaterne af sted på den her fredsbevarende operation, så kan der ikke ske et uheld, og skulle der ske et uheld, er det regeringens skyld. Så vil Det Konservative Folkeparti bagefter stå og vaske sine hænder.

Jeg synes, der er meget, meget ubehageligt at høre på, og jeg tror også, det må være ubehageligt for de mennesker, der skal sendes af sted på en sådan mission, at se en sådan lunken konservativ melding.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Og det skulle komme fra Enhedslisten. Jeg synes, det er stærk kaffe her tidligt på eftermiddagen.

Det Konservative Folkeparti er under ingen omstændigheder lunkne i tilgangen til det her beslutningsforslag, men vi vil gerne vide, hvad regeringens bedømmelse er af risiciene. Vi vil gerne vide, at regeringen har gjort forberedelsesarbejdet godt, at vi har et mandskab, som er veluddannet, og som er udrustet med moderne materiel, så man ikke af den grund har nogle risikomomenter, som er helt overflødige.

Det er faktisk det, vi gerne vil have afklaret under udvalgsarbejdet, så vi er sikre på, at vi giver de danske soldater de optimale arbejdsvilkår i forbindelse med deres mission og den opgave, vi sender dem ud på. Det er det, der ligger i det, jeg har sagt, og jeg kan overhovedet ikke se, at det er lunkent eller udtryk for et forsøg på at vaske hænder. Det er et forsøg på at sikre, at vores soldater har de bedst tænkelige vilkår til at løse den opgave, vi sender dem ud på.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Villy Søvnald som ordfører.

Villy Søvndal (SF):

I SF vil vi støtte regeringens beslutningsforslag om, at Danmark stiller ca. 340 soldater til rådighed for at overholde den indgåede våbenhvile mellem Eritrea og Etiopien.

De danske styrker skal indgå i en samlet styrke på ca. 4.200 mand, hvor flere lande deltager, ud over Danmark er det lande som Holland, Canada, Jordan og Kenya. Det er den første fredsbevarende mission, hvor SHIRBRIG, FN's hurtige udrykningsstyrke, deltager.

Hensigten med den fredsbevarende mission er at støtte op bag den våbenhvileaftale, der er indgået mellem de stridende parter. Der ligger et klart Sikkerhedsrådsmandat i FN's resolution nr. 1312 fra den 13. juli 1990. Det er således en klassisk FN-fredsbevarende aktion, vi står over for. De stridende parter er indforstået. FN-mandateret er klart, og der er en bredt sammensat styrke fra lande, der traditionelt bakker op bag FN.

Hensigten med styrken er at stabilisere våbenhvilen, der danner afslutningen på en af de mest langvarige og blodige konflikter i Afrika, konflikten på Afrikas Horn, der dels har kostet mindst 70.000 mennesker livet, dels har lagt ufattelige byrder på den civilbefolkning, der også her har betalt prisen for den fattigdom og nød, der ofte følger i krigens kølvand.

For SF er det vigtigt, at Danmark deltager internationalt, hvor Danmark møder nød. For os er det vigtigt at forebygge, inden konflikter risikerer at eksplodere igen med masser af menneskelige lidelser og mennesker på flugt som konsekvens.

Netop derfor er vi meget glade for at kunne støtte det her. Og jeg har modsat måske svært ved at forstå, hvis der er partier, der ikke kan støtte det, specielt partier, der ofte betoner, at vi skal hjælpe mennesker dér, hvor de befinder sig. Det er jo lige præcis det, vi gør i den her situation.

Vi er også meget tilfredse med i SF, at FN igen får den centrale rolle at løse konflikter i verden. Det er efter en meget lang periode, hvor USA efter vores opfattelse systematisk har bestræbt sig på at undergrave FN's autoritet, både økonomisk og politisk, som ordenshåndhæver ved internationale konflikter.

Tilbage er så kun at sikre, så vidt vi overhovedet kan, at de soldater, vi sender ud, har den maksimale grad af sikkerhed. Det er jo klart, at når man sender soldater ud i denne her type konflikter, er det forbundet med en vis risiko.

Derfor er det netop afgørende, at vi gør så meget, som vi kan, for at minimere risikoen. Det vil vi være optaget af under udvalgsarbejdet.

Med disse bemærkninger vil vi støtte regeringens beslutningsforslag.

Peter Skaarup (DF):

Også i Dansk Folkeparti er vi meget optaget af, at konflikten får en ende i grænseområdet mellem Etiopien og Eritrea. Vi håber, at de nationer, der har stået bag fredsftalen dernede via OAU, den afrikanske enhedsorganisation, kan følge op på aftalen.

Men vi mener faktisk, at det her spørgsmål om udsendelse af danske soldater, er et spørgsmål, som vi bør have en meget dybdegående debat om her i Folketinget, og jeg kan sige på forhånd, at Dansk Folkeparti vil stille en række spørgsmål under udvalgsbehandlingen.

Grunden er, at vi mener, det efterhånden er sådan, at der er gået inflation i danske aktioner langt uden for vores eget område. Der er tale om, at vi skal bevæge os til Afrika og forsøge at løse en konflikt dernede ved hjælp af fredsskabende soldater i en længere periode, 6 måneder.

Spørgsmålet er her: Kan man forvente, at de mennesker, der bor i området, som skal respektere denne her aftale, og at de hære, vi taler om, vil respektere en sådan aftale, hvis de opfatter, at her kommer en fremmed magt, dvs. Europa suppleret med andre nationer, f.eks. Canada, og skal bevare en fred? Det er vi meget usikre på om kan være tilfældet.

Vi tror også, det ville være et problem, hvis det var sådan, at det var i Danmark eller i Europa, vi så de meget kedelige konfrontationer mellem lande, at de så fra afrikansk, asiatisk eller sydamerikansk hold pludselig begyndte at sende fredsskabende soldater hertil. Så ville der i befolkningen opstå en usikkerhed og en utryghed i forhold til, hvad det egentlig er, man går ind i, når det er sådan, at andre verdensdele kommer og blander sig i, hvad der foregår her i Europa.

Så det, vi mener, er, at vi grundlæggende må sørge for, at disse her konflikter løses regionalt. Og der er det jo godt, at den afrikanske enhedsorganisation har taget nogle spørgsmål op dernede og har lavet den fredsftale. Vi mener så også, at det er dem, der grundlæggende skal følge den til dørs, og at Danmark ikke behøver at sende styrker så langt væk fra vores eget område.

Vi er ligesom SF også indstillet på, når det nu ser ud, som om der er et stort flertal her i Folketinget – det er der meget der indtil nu tyder på, i hvert fald ifølge de ordførere, vi har hørt – nøje at gennemgå de sikkerhedsprocedurer, der skal være for danske soldater, hvis de skal sendes af sted.

Der er hele spørgsmålet omkring minerydning, som vil være en yderst farefuld ekspedition for de danske soldater. Vi ved, at der er mange miner placeret i området, og at der er vanskelige arbejdsforhold. Der er også vanskelige klimatiske arbejdsforhold for danske soldater, som de skal indordne sig under.

Så det er noget, vi vil fokusere meget på, og vi håber, at regeringen vil om ikke garantere for soldaternes sikkerhed, for det kan regeringen vel ikke, så yde så sikre oplysninger og så sikker beskyttelse for danske soldater som overhovedet muligt. Og som sagt vil der fra vores side falde en række spørgsmål omkring de her ting først og fremmest med det sigte, at man skal beskytte danske soldater i felten.

Så må vi sige generelt om hele aktionsformen med SHIRBRIG, at det er meget kedeligt for de danske soldater, der blev indkaldt allerede på et tidligt tidspunkt med det formål at skulle deltage i en aktion i Sydlibanon, at der er gået så lang tid, fra den indkaldelse fandt sted, og til, at de rent faktisk nu udsendes på en helt anden mission. Det vil sige, at mange af de soldater, som oprindeligt blev indkaldt, havde et andet sigte med, hvor de skulle hen og hvad de skulle lave end det, det nu ender med. Og det rejser nogle principielle spørgsmål omkring indkaldelse af danske soldater til den her slags ting, som også er interessante og vigtige at få drøftet.

Når det gælder spørgsmålet om formen for styrken i Vestsahara ... eller i Etiopien/Eritrea – Vestsahara er en anden operation, vi også har besluttet på et tidspunkt, vi skulle deltage i – når det gælder selve aktionen, så er vi også bekymrede for, at danske soldater her bliver sendt ud til en aktion, som de dybest set måske ikke forstår vigtigheden af, i og med at den er så langt væk de danske grænser, og i og med at den er så langt væk fra vores område. Den er mildest talt out of area, kan man sige.

Derfor kan man befrygte, at opbakningen og interessen for at være med i fremtidige aktioner inden for vores eget område, hvor det måske er vigtigt, at Danmark sender fredsbevarende styrker til, her være mindre blandt danske soldater. Vi ser jo allerede nu, at Den Danske Internatio-

nale Brigade har problemer med at skaffe et tilstrækkeligt antal soldater.

Så der er nogle principielle spørgsmål, som vi også berørte lidt under forespørgselsdebatten i går, som trænger til at blive diskuteret. Kan vi fortsat regne med, at danske soldater er indstillet på at fare verden rundt for at opretholde fred og sikkerhed? Det er spørgsmålet. Eller bør det først og fremmest være en national opgave at forsvare dansk territorium og medvirke i vores NATO-medlemskab? Det er de to ting, som vi vil fokusere på under udvalgsbehandlingen.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg synes, hr. Peter Skaarup sluttede på en måde, som jeg ikke tror, man kan slutte på, nemlig når at Dansk Folkeparti ikke kan forstå, hvorfor det her er vigtigt, så kan danske soldater nok heller ikke forstå det.

Jeg mener, at det indeholder en klar nedvurdering af danske soldater. En klar nedvurdering. Jeg mener, at danske soldater har en langt, langt højere intellektuel kapacitet end den, hr. Peter Skaarup giver udtryk for her.

Men bortset fra det synes jeg, den helt principielle diskussion er, at vi, når vi diskuterer fremmede af enhver art, altid hører fra Dansk Folkeparti, at de skal hjælpes, dér hvor de bor. Her står vi ved en konflikt, der har dræbt 70.000 mennesker, og som risikerer at blusse op igen og sende mennesker på flugt. Hvad siger det samme parti, som heller ikke synes, vi skal modtage dem her i Danmark, så? De siger nej også til det her.

Det synes jeg er tankevækkende.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, det er uheldigt, hvis mennesker, der følger den her debat, får forkerte oplysninger om, hvad det her handler om. Hr. Skaarup fremkom, tror jeg, to gange med den oplysning, at der skulle være tale om fredsskabende soldater.

Det er ikke tilfældet. Jeg må anmode om, at Dansk Folkeparti læser forslaget grundigt. Det handler om fredsbevarende soldater efter det kapitel i FN's pagt, som handler om fredsbevarende operationer. Og det er noget fundamentalt helt andet end fredsskabelse. Der er faktisk en ret afgørende forskel, så derfor synes jeg, det var nødvendigt, at vi fik rettet den fejl.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Ja, lige til det sidste fra hr. Keld Albrechtsen: Hvis jeg sagde fredsskabende om netop den her aktion, så sagde jeg noget, der ikke var rigtigt. For det er fuldstændig rigtigt, at der er tale om en fredsbevarende aktion.

Men det, jeg siger generelt, er, at i forhold til andre aktioner, hvor Danmark også har været med, der har været fredsskabende, er det et problem, som vi ser det, at man skal ind med danske soldater og forsøge at skabe en fred, som ikke nødvendigvis er der, og derfor er vi skeptiske over for det. Så i det generelle regi er vi skeptiske over for den slags operationer. Men vi er altså også skeptiske over for, at danske soldater i den grad går out of area, som der er tale om her. Vi mener, som jeg egentlig også synes, hr. Villy Søvnal lidt sagde i sit spørgsmål, at det er lokalt, man skal løse den slags konflikter. Og det betyder for os at se, at de soldater, som indgår under den afrikanske enhedsorganisation, OAU, sagtens kunne løse den opgave.

Danmark har så også nogle opgaver, vi kan løse. Vi kan være med til at give hjælp dertil på forskellig vis via de fora, vi nu deltager i, også bilateralt fra dansk side. Det kan vi sagtens gøre, og det går vi også ind for, at vi skal gøre, for at sikre, at det ikke medfører store flygtningestrømme. Det er også noget, vi har på programmet. Men vi vil dog have lov til at sige, at selve det, at vi skal sende danske soldater – det er trods alt en meget alvorlig ting, at vi sender danske soldater af sted uden for Danmarks grænser til forskellige operationer – dér sætter vi grænsen. Der mener vi ikke, at vi skal gå ind.

Og jeg tror altså desværre ikke, uanset hvad hr. Villy Søvnal siger, at den danske mor eller far, der må se sin søn lemlæstet eller dræbt i en konflikt i Etiopien, har særlig meget forståelse for den konflikt, vi er med i. Derfor: Hvis man sender danske soldater af sted, skal man være meget varsom med, hvor man sender dem hen, og hvilke opgaver man sætter dem til.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Mener hr. Skaarup alligevel ikke, at selv om Dansk Folkeparti ikke kan forstå, at det nytter at deltage i konflikter langt væk, at det så godt kan være, at danske soldater er udstyret med den intellektuelle kapacitet, der gør, at de er i

stand til det? Vil hr. Peter Skaarup helt udelukke, at det er muligt? Det er så det ene spørgsmål.

Det andet er, at hr. Peter Skaarup siger: Jamen vi vil gerne hjælpe dem. Altså når man sådan prøver bare at forfølge sammenhængen i Dansk Folkepartis politik: Man vil godt hjælpe, det gør man samtidig med, at man vil beskære ulandshjælp, man vil ikke tage imod flygtninge; de er ikke velkomne her, når vi står ved en krig eller en situation, der risikerer at sende flygtninge i strømme af sted, så vil man heller ikke hjælpe, er der så bare gnist af sammenhæng sådan i Dansk Folkepartis hoveder også internt? Eller er det for frækt at spørge om?

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Og så er det hr. Ebbe Kalnæs for en kort bemærkning og derefter hr. Morten Helveg Petersen.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Under debatten i går om Kosovo undrede jeg mig. Udenrigsministeren sagde til mig, at det var han holdt op med for længe siden. Jeg lærer det vel også en dag, altså at holde op med at undrede sig.

Jeg vil gerne spørge hr. Peter Skaarup, om ikke der er grænser for, hvor meget man kan begrænse en sag som denne, når det, man i virkeligheden er i gang med, er at pakke synspunkter og holdninger flot ind, der igen, som jeg også sagde i går, udelukkende skal understrege eller få afleveret budskabet: Hvad rager det os?

(Kort bemærkning).

Morten Helveg Petersen (RV):

Hr. Peter Skaarup brugte gentagne gange udtrykket »out of area«, som vel egentlig er noget, vi normalt bruger i NATO-sammenhæng. Men vil hr. Peter Skaarup ikke medgive, at her er der jo netop tale om en FN-aktion? Og spørgsmålet må så lyde: Jamen hvad er out of area i forhold til FN, der mig bekendt er en global organisation og i hvert fald har det sigte, at man netop skal hjælpe i konflikter i brændpunkter overalt på kloden?

Begynder vi så at snakke rumfart og den slags ting? Jeg synes, det begynder at blive temmelig forvirrende.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Hr. Villy Søvndal stiller frække spørgsmål heroppefra. Eller er det for frækt at spørge om, som hr. Villy Søvndal siger. Jeg synes ikke, der er noget, der er for frækt at spørge om. Hr. Villy Søvndal er velkommen til at stille alle de frække spørgsmål, han må ønske sig.

Et af dem synes jeg ikke var særligt frækt. Det var, om vi ikke mente, at det måske var rimeligt nok eller forståeligt nok, at der var nogle, der kunne have andre opfattelser af, om der skulle sendes danske soldater af sted eller ej. Og det er jeg da fuldstændig med på.

Vi har den politiske holdning til det her spørgsmål, at der ikke skal sendes danske soldater af sted, og her er vi bare uenige. Men jeg anfægter ikke hr. Villy Søvndals intellekt eller at nogle danske soldater gerne vil af sted på en mission som denne her, overhovedet ikke. Vi har lov til at have vores holdninger, som vi nu gerne vil.

Og jeg kan sagtens forstå hr. Villy Søvndals holdninger her i dag. Jeg må dog undre mig over, at SF pludselig er blevet så positive over for alle mulige aktioner på internationalt plan. Når jeg husker tilbage, så kan jeg da se, at SF har været meget skeptiske over for en række aktioner. Jeg behøver ikke at nævne dem her i dag. Jeg tror godt, hr. Villy Søvndal ved, hvad for nogle jeg taler om.

Så siger hr. Ebbe Kalnæs, at det her ikke er noget, som Dansk Folkeparti er interesseret i. Det har jeg ikke sagt. Jeg har sagt, at vi faktisk mener, det er meget vigtigt, at den her fredsaftale bliver opretholdt, men jeg har så samtidig sagt – og det skal også være svar til hr. Morten Helveg Petersen – at det er vel en normal politik inden for FN, at man gerne vil have de FN-medlemslande, der interesserer sig for forskellige sager, til at deltage i de aktioner i nærheden af, hvor de pågældende lande ligger.

Og derfor siger det vel sig selv, at hvis der er tale om en aktion i Kosovo, så er det først og fremmest europæiske nationer, en dansk nation, man spørger. Hvis der er tale om en aktion i Afrika, så må det være naturligt at spørge afrikanske organisationer. Og i og med at det netop er OAU, den afrikanske enhedsorganisation, der har lavet fredsaftalen, så må det allermost naturlige vel være, at vi siger til OAU: Der er ikke en opgave, I kan tage jer af?

Ebbe Kalnæs (CD):

CD støtter, at vi sender denne brigade ud i denne her situation. Som så ofte før vil vi støtte den slags initiativer.

Når vi taler om et Afrika, som jo næsten pr. tradition har været vidne til en række ulykker af forskellig slags, så er det her en af de helt store. Og vi har jo også i dette land til tider med lidt større antal og i dag lidt mindre antal haft folk dernedefra, som har søgt beskyttelse her.

Det er klart, at det, at vi laver en FN-indsats her, som er en fredsbevarende operation, mener vi er vigtigt. Vi mener også, at det er vigtigt, når vi laver den slags ting her, at vi også tænker på, at det har et stærkt anstrøg af udenrigspolitik, og at det er ganske vigtigt, hvordan vi agerer, når vi behandler disse sager også udadtil i forhold til Danmarks omdømme, i forhold til at være med til gennem vores handlinger og beslutninger at lægge en holdning og sætte en trend i det her.

Derfor bekymrer det mig også lidt, når vi kommer i de diskussioner her, at selv meget store partier indimellem nærmer sig kanten af at drive indenrigspolitik på sagen.

Det er da rigtigt, at de her styrker, vi skal sende af sted, har ventet. Vi ved jo, der var en anden opgave til dem, den var i øvrigt også meget langt væk. Der tror jeg også, man havde taget stilling til, om man ville ud i verden og være med til at løse de her problemer. Jeg tror lige så vel som hr. Villy Søvndal, at danske unge har lidt større udsyn og er lidt mere internationale i deres tankegang end det, hr. Peter Skaarup lægger op til.

Men det, der er vigtigt i den her sammenhæng, er at understrege, at selvfølgelig skal vi stille spørgsmål og være bekymrede, når vi skal lave aktioner som de her, og vi kan få besvaret mange spørgsmål i vores daglige arbejde, men jeg tror, vi nok skal passe på ikke at komme til den konklusion, at vi her i Folketinget er de eneste, der er bekymrede. Det er nemlig også forsvaret, forsvarrets folk, forsvarrets ledelse, som jo gang på gang, når vi møder dem, understreger, hvordan de som allerhøjeste prioritet har at sørge for, at deres mandskab, deres soldater er så sikre som muligt.

Hvis der skulle mangle noget i denne sammenhæng, så bør vi selvfølgelig kigge op og ned ad os selv og se på, om vi har det, der er tilstrækkeligt i forhold til de forsvarsforlig, vi laver.

Men det afgørende er, at jeg ikke har noget indtryk af, og jeg ikke har nogen grund til at tro, at dem, vi sender ud i KFOR-sammenhæng eller SFOR-sammenhæng, og hvad vi ellers har lavet, heller ikke, når det gælder denne her brigade, sendes af sted, uden at de har det grej med, de skal have. Jeg er overbevist om, at forsvarets ledelse under alle omstændigheder har den meget, meget høje prioritet, og jeg tror, vi her i Folketinget en gang imellem skal gøre os klart, at der ikke er nogen, der er mere bekymrede end forsvarets ledelse, forsvarets unge befalingsmænd, for ikke at få alle sikkert med hjem.

Jeg synes, det er vigtigt, at vi sender et signal her fra Folketinget, som er en tæt opbakning til vores forsvar og til de unge, der vælger at tage af sted i denne sammenhæng.

Som sagt støtter CD meget gerne denne her aktion og vil også bidrage positivt til udvalgsbehandlingen.

Morten Helveg Petersen (RV):

Det Radikale Venstre støtter naturligvis beslutningsforslaget.

Danmark skal aktivt bidrage til opretholdelsen af fred og sikkerhed i verden, også med militære midler. Det er ikke noget nyt, heller ikke for en radikal. Det Radikale Venstre har lige siden FN's oprettelse efter Anden Verdenskrig været tilhænger af, at militæret skal kunne anvendes i FN's tjeneste, og Danmark har i årenes løb deltaget i talrige fredsbevarende operationer under FN-flag.

I de senere år er der desværre ikke blevet mindre brug for FN's fredsbevarende styrker. Derfor er det internationale engagement fortsat en væsentlig del af dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik, og et dansk militært bidrag gennem SHIRBRIG vil være en understregning af den markante profil, som Danmark har inden for FN's fredsbevarende arbejde. Det er vigtigt, at der er de nødvendige midler til at sikre efterlevelse af FN's sikkerhedsresolution 13.20 og FN-pagtens kapitel 6.

Parterne indgik i juni måned en våbenhvileaftale. FN-missionen i Eritrea har en vigtig opgave i form af at overvåge våbenhvileaftalen og overvåge og verificere tilbagetrækningen af de etiopiske styrker fra den midlertidige sikkerhedszone. FN-styrken kan bidrage til at skabe den nødvendige stabilitet i området, og det er en afgørende forudsætning for en fortsættelse af forhandlingerne om en fredsftale parterne imellem.

Når vi vælger at sende et dansk styrkebidrag til Etiopien og Eritrea, er det naturligvis med en vis risiko, en indkalkuleret risiko, for dansk personel og dansk materiel. Der er gjort meget for at minimere disse risikofaktorer, der eksisterer, specielt i forhold til mineringen af området og adfærden fra tilbageværende etiopiske og eritreiske styrker.

Der er taget en række forholdsregler i forhold til personellets sikkerhed. Materiellet er forhåbentligt i orden, mandskabet skulle gerne være topmotiveret, og det er alt sammen forudsætninger for en god indsats. Det er forudsætninger for, at Danmark også fremover kan modtage så megen ros for den indsats, vi yder i forbindelse med konfliktløsning internationalt set.

Det Radikale Venstre kan tilslutte sig forslaget.

Keld Albrechtsen (EL):

Man må jo sige, at det alt i alt er en rimelig god dag for dansk udenrigspolitik. Det gik knap så godt i går, men nu skal man jo ikke lade det overskygge glæden over, at det så til gengæld går væsentligt bedre i dag. Vi havde i formiddag en debat, hvor der var bred enighed om at styrke arbejdet omkring Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, og her er der altså tale om et forslag, som går ud på at styrke FN's fredsbevarende arbejde.

Det, som også kan nævnes i den her forbindelse, er, at i virkeligheden er begge de to ting udtryk for en helt anderledes positiv linje i det internationale end den unionsudvikling, som er under opbygning i EU. Det her er faktisk et godt eksempel på et alternativ til de militære forestillinger, der præger unionsdebatten nede i Bruxelles.

Det ville jo f.eks. have været ganske slemt, hvis man havde bedt europahæren om at løse den her opgave, for så ville vi have stået i den situation, at der ikke ville have været tillid i Afrika til de styrker, som ville være blevet sendt af sted, fordi man så havde stået med en hærstyrke fra en EU-stat, som desværre med rette kunne tillægges politiske motiver.

Her har vi tale om en brigade, som er sammensat med personel fra en kreds af lande, der ikke af nogen part vil kunne mistænkes for at have særlige interesser i forbindelse med den konflikt, der har været mellem Etiopien og Eritrea. Det er utrolig væsentligt, og det illustrerer ganske enkelt, hvorfor vi ikke skal have den europahær.

Det illustrerer også, at det er utrolig vigtigt, at Danmark yder det her bidrag til at muliggøre den fredsbevarende indsats i FN-pagtens kapitel 6, der her er tale om, altså dette, at man kan gå ind og medvirke til, at parterne, som har indgået en våbenaftale, fremover også overholder den, og at vi undgår, at den tragedie genoptages, som vi har set i området med den ufattelige nød og elendighed, som krigen har trukket med sig i Etiopien og Eritrea, og de utrolige ofre, som civilbefolkningen har måttet bære i den anledning.

Derfor er jeg sådan set også enig i de betragtninger, hr. Ebbe Kalnæs var inde på. Så er det ikke særlig beundringsværdigt, når der er store borgerlige partier, der finder anledning til at gå rundt og lede efter hår i suppen for ligesom at distancere sig lidt fra den her opgave og sådan halvvejs prøve at fralægge sig ansvaret. Det er sådan set ikke særlig sjovt at høre på. Det er det ikke.

Enhedslisten er jo ikke et parti – og bliver det heller aldrig – som har tradition for at sende soldater i felten. Og derfor er det altid efter uhyre grundige overvejelser, Enhedslisten begiver sig ind i at stemme for et forslag af den her karakter. Vi gjorde det i forbindelse med Vestsahara. Vi håber også, at situationen i Vestsahara kommer i bevægelse på et tidspunkt, sådan at der rent faktisk kan komme en løsning på det problem også. Men her har vi altså fundet, at der er tale om en nærmest eksemplarisk, klassisk operation inden for FN's ramme, og derfor er vi naturligvis indstillet på at støtte den.

Vi har altså ikke ligesom visse partier tænkt os at bruge udvalgsarbejdet til at sidde og file i, om vi nu kan finde ud af, om det giver en million i overskud eller underskud i forhold til FN's modregning. Jeg synes ærlig talt, at man dér er ovre i noget, som bringer sagen ud af proportion. Det må jeg sige. Og jeg håber ikke, at de partier, der stiller den slags spørgsmål, har tænkt sig at trænerne udvalgsarbejdet, samtidig med at de så klager over, at det har trukket i langdrag.

Med hermed Enhedslistens anbefaling til en vedtagelse af forslaget.

Jann Sjørnsen (KRF):

Kristeligt Folkeparti kan med glæde tilslutte sig beslutningsforslaget om dansk deltagelse i den FN-fredsbevarende operation i Etiopien/Eritrea inden for rammerne af SHIRBRIG.

Efter lang tids forberedelse – jeg havde nær sagt – både herhjemme og i FN-regi er vi nu endelig nået så langt, at styrken kan opstilles. Det er vi glade for, fordi det jo også vidner om, at situationen i Etiopien/Eritrea er blevet forbedret så meget, at det er muligt for FN at gå ind og gøre en indsats for at bevare freden.

Vi er enige med regeringen i, at et dansk bidrag gennem SHIRBRIG til den fredsbevarende indsats i Etiopien/Eritrea er med til at understrege den høje profil, Danmark har og har haft i SHIRBRIG-samarbejdet. Det i sig selv er selvfølgelig ikke et argument for, at vi går med. Først og fremmest er argumentet, at Danmark også i den sammenhæng her er villig til at understøtte FN's indsats for freden, i det her tilfælde altså på Afrikas Horn. Det er jo det, der i virkeligheden kommer til udtryk med den nu besluttede fredsbevarende operation i FN-regi.

Det er klart, der er mange overvejelser at gøre sig i forbindelse med udsendelse af danske soldater i en sådan mission. Vi lægger fra Kristeligt Folkepartis side overordentlig stor vægt på, at det danske bidrag til SHIRBRIG er udstyret med en høj grad af selvbeskyttelseskapacitet. Kort sagt at materiellet er i orden. Det skylder vi de soldater, som nu bliver udsendt.

Jeg synes også, det er vigtigt, at beslutningsforslaget grundigt belyser nogle sundhedsmæssige aspekter ved udsendelsen og også de evakueringsmuligheder, der må og skal være sammen med de øvrige FN-udsendte, hvis det – jeg håber det ikke – skulle blive det, der bliver udgangen på det.

Vi er som nævnt glade for ikke bare beslutningsforslaget, men også for, at de soldater, som nu har ventet længe på at blive udsendt, kan komme af sted.

Jeg vil godt sige til sidst, at jeg synes, man i forhold til situationen på Afrikas Horn – situationen mellem Etiopien og Eritrea – må sige, at vi endnu en gang oplever, at konflikter har fået lov at eskalere undervejs, bl.a. fordi verdenssamfundet ikke har formået at gribe ind i tide, og nu kan vi med SHIRBRIG's indsats måske lægge grunden til, at man i de pågældende lande kan få genopbygget det, der er blevet ødelagt.

Jeg vil sige, at i et videre perspektiv er det i virkeligheden Kristeligt Folkepartis håb, at vi ikke bare mere aktivt kan gå ind og forebygge fremtidige konflikter i området, men også kan være med til at genopbygge landene, og at vi måske kunne se netop Etiopien som et nyt pro-

gramsamarbejdsland inden for dansk udviklingsbistand.

Jeg synes, det vil flugte meget fint med den indsats, som danske soldater nu skal yde helt grundlæggende i forhold til at genopbygge landet og skabe mere fred på Afrikas Horn, at vi også derigennem på længere sigt vil kunne være med til at forebygge fremtidige konflikter, og at der bliver skabt bæredygtige samfund både i Etiopien og Eritrea.

Kim Behnke (FRI):

I Frihed 2000 har vi den opfattelse, at Danmark kun skal deltage, hvis en række betingelser er opfyldt.

Den første betingelse er, at der er tale om en fredsbevarende operation. Den er opfyldt i den her situation. Den andet er, at der ligger et mandat fra det internationale samfund. Det er også tilfældet i den her sag. Så umiddelbart ser det ud, som om det er en sag, der naturligvis skulle få vores opbakning.

Vi er ikke så bange for geografien. Danmark har tidligere deltaget i fredsbevarende operationer så langt væk som i Namibia. Det var jo også dengang en FN-operation, som Danmark deltog i. Det, vi er mere bekymrede for, er, hvornår man skal sige: Nok er nok.

Det, der for os at se vil være skrækscenariet, er, hvis den her operation for SHIRBRIG udvikler sig til den ydmygelse og militære afklapsning, som amerikanerne oplevede i Sudan. Derfor er det eneste spørgsmål, vi vil have besvaret i den her sag – det kan jo være, at forsvarsministeren eller udenrigsministeren kan gøre det allerede i dag – hvornår der vil være en eskaleret situation, som vil få os til at trække SHIRBRIG tilbage.

Nok ligger der et stykke papir, som OAU har foranlediget, en såkaldt fredsaf tale, men det, der bl.a. udløste problemerne i Sudan, var jo forskellige former for bander, der etablerede sig og samarbejdede om at drive amerikanerne ud af Sudan igen. En sådan situation skal danske soldater naturligvis ikke deltage i, og vi mener, det vil være til stor skade for SHIRBRIG's fremtid.

Det er det eneste spørgsmål, vi har, som vi føler uafklaret, inden vi vil kunne støtte forslaget.

Så vil vi godt benytte lejligheden til at sige, at vi synes, at det stærke engagement, der de senere år har været for danske styrker, må få Fol-

ketinget til at sikre større bevillinger til løsning af de nationale opgaver. Vi synes faktisk, at vi i øjeblikket ser en udsultning af de nationale opgaver, som på sigt vil komme os til skade.

Derfor håber vi da, at den kreds af partier, der nu udgør forsvarsforligskredsen, kan se det nødvendige i, at der bliver tilført yderligere ressourcer til forsvarrets løsning af nationale opgaver, som vi jo bestemt ikke må glemme. Forsvarets legitimitet i forhold til borgerne og ikke mindst skatteborgerne er jo, at man også har en national tilstedeværelse, der er tilstrækkelig.

Det sidste, jeg vil sige, drejer sig om soldaterne. Det er korrekt, at vi alle har kunnet læse om de problemer, der har været med at rekruttere tilstrækkelig mange soldater til Den Internationale Brigade, og jeg vil i den forbindelse godt pege på et element, som man har været lidt tilbageholdende med at erkende også har indflydelse. Det er spørgsmålet om de løn- og skatteforhold, man byder soldaterne.

Jeg har netop igen indleveret et forslag til at løse de problemer. Bag det forslag ligger der, og hold nu godt fast, forsvarsminister, 952 skriftlige henvendelser – 952 skriftlige henvendelser fra soldater, der er udstationeret! Og det enslydende synspunkt er, at økonomisk hænger det ikke sammen. Men det er ikke forsvarsministerens skyld; det er forsvarsministerens ministerkollega og partifælle skatteministerens skyld, fordi man i Skatteministeriet har valgt eller rettere sagt fra valgt at følge op på det problem, der har været for dem, der er udstationeret.

Det problem har kun to løsninger: enten at det er skatteministeren, der giver sig, eller at det er forsvarsministeren, der giver sig. Enten må bruttolønnen op, eller også må de skattemæssige forhold lempes. Så længe man ikke har fundet en løsning på det forhold, så længe der kommer i hundredvis af soldater hjem og er desillusionerede over, at deres privatøkonomi har lidt overlast, og at de får et skattesmæk, bliver der altså ikke sendt et positivt signal til andre, hverken på kasernen eller i venskabskredsen, om at man skal indgå kontrakt med Den Internationale Brigade.

Jeg vil derfor benytte lejligheden til at rette en opfordring til forsvarsministeren om, at man ser at finde en løsning på det problem. Folketinget får under alle omstændigheder en debat om det, når vores forslag i løbet af en 14 dages tid kommer til første behandling.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jeg vil gerne takke for den brede støtte til beslutningsforslaget og for den lødige debat, der har været ført.

Danmark kan med sin deltagelse i FN-indsatsen i Etiopien/Eritrea yde et værdifuldt bidrag til at afslutte en konflikt på Afrikas Horn, der har kostet mange menneskeliv, formentlig over 50.000, og som har forårsaget massive flygtningestrømme og haft en negativ udvikling på den økonomiske og politiske udvikling i disse lande. FN-styrken kan bidrage til at skabe den fornødne stabilitet, som igen er en nødvendig baggrund for de egentlige forhandlinger om en fredsftale. Sådanne forhandlinger er vanskelige. Der er stor mistro mellem parterne, men udsendelsen af FN-styrken og den samtidige tilbagetrækning af etiopiske tropper fra eritreisk territorium fremmer, at en fredsftale kan opnås.

Jeg kan oplyse, at efter fredsforhandlingerne i Algier den 23.-27. oktober forbereder den algeriske OAU-mægler og mæglerne fra EU og USA at starte et penduldiplomati mellem de to hovedstæder Addis Abeba og Asmara. I aften mødes den eritreiske præsident i Rom med mæglerne. På mødet i Algier fik parterne forelagt opgavebeskrivelser for tre kommissioner, som foreslås nedsat, og som skal behandle henholdsvis grænsedragning, krigsskadeerstatning og søge at udrede årsagerne til konflikten.

Operationen i Etiopien/Eritrea er vigtig for FN's konflikt- og fredsforebyggende og fredsbevarende indsats i Afrika, og for FN's rolle i Afrika. Der er tale om en klassisk fredsbevarende operation, der har til formål at skille to parter, som egentlig ikke længere ønsker eller har råd til at kriges.

Det danske bidrag vil være en understregning af den høje profil, man har i SHIRBRIG-samarbejdet. Det vil samtidig være SHIRBRIG's første egentlige mission, den første gang hele konceptet skal stå sin prøve. Jeg er overbevist om, at vi sammen med Holland og Canada kan yde en værdifuld og velkoordineret indsats.

Jeg vil også godt fremhæve, at et dansk bidrag styrker det danske FN-engagement på det fredsbevarende område. Vi har i øjeblikket ikke udsendt egentlige styrker til FN-operationer.

Det væsentlige er selvfølgelig ikke hensynet til FN eller til SHIRBRIG; det væsentlige er, at vi kan yde et vigtigt bidrag til fred og stabilitet i et område, som er hårdt plaget, og jeg er glad for,

at der er forståelse for det i Folketinget. Jeg tror også, der vil være forståelse for det i den danske befolkning.

Der forestår nu et udvalgsarbejde, hvor vi meget omhyggeligt skal dykke ned i ikke mindst minefaren og andre risici for mandskabet. Jeg kan oplyse, at regeringen for sin del ikke er kommet let til denne beslutning. Vi har meget nøje vurderet netop de risici, der var forbundet med et dansk bidrag, og har fundet, at det var forsvarligt at foreslå et dansk bidrag. Det vil forsvarsministeren også komme nærmere ind på.

Hr. Peter Skaarup sagde, at han ønskede sig, at OAU skulle påtage sig et større ansvar, og det er jeg sådan set enig i. Men OAU har spillet en væsentlig og en konstruktiv rolle her. Det er under OAU's ledelse og med OAU som nært tilknyttet aktør, man har kunnet indgå en våbenhvile, og jeg håber, at OAU i de kommende år vil udvikle sig til en organisation, der kan tage et større ansvar for både konfliktforebyggelse og konfliktløsning i Afrika. Afrika har hårdt brug for det.

Men netop SHIRBRIG er jo en idé, som rækker videre end det, at det skal være de lokale, der løser de lokale konflikter og bidrager til fredsbevaring. SHIRBRIG er jo netop en langt større idé om, at vi stiller nogle styrker, som er rede til hurtig udrykning, som er veltrænede og meget hurtigt kan gøre en indsats, til FN's rådighed, og denne idé om SHIRBRIG, som nu skal prøves af for første gang, kan ikke erstattes af, at man udelukkende anvender fredsbevarende tropper fra nabostaterne. Det kommer i anden omgang, fordi SHIRBRIG-indsatsen jo i hele sin tankegang er af kortere varighed, så netop fordi der er tale om SHIRBRIG, er hr. Peter Skaarups argument ikke holdbart.

Den rapport, der kom her i år 2000 til FN, nemlig Brahimirapporten, som diskuterede FN's indsats ved fredsbevaring, nåede netop til det resultat, at hvad FN mere end noget andet har brug for, er veltrænede styrker, der kan sættes ind med hurtigt varsel, efter at FN's Sikkerhedsråd har truffet sin beslutning. Det, vi gør her, er et eksempel herpå, og det har derfor principiel betydning, langsigtet betydning for FN's virkemåde.

Forsvarsministeren vil nu svare på en række vigtige spørgsmål, der specielt vedrører forsvarrets rolle.

Forsvarsministeren (Hans Hækkerup):

Fru Pia Christmas-Møller havde nogle bemærkninger om sikkerheden, og her vil jeg godt sige, at det er vigtigt for os, at sikkerheden er optimal i denne situation. Man skal selvfølgelig have med i vurderingen, at der her er tale om en kapitel 6-opgave og ikke, som vi har set det mange gange, en 6-plus- eller en kapitel 7-opgave, men faktisk noget, der mere ligner de traditionelle FN-opgaver, som vi kendte under den kolde krigs tid.

Der er som en af de få operationer i de sidste mange år tale om en egentlig stat til stat-konflikt og altså også en konflikt mellem regulære hære. Det betyder også, at spillereglerne er anderledes. Her er tale om hære med flere hundredtusinde soldater, og hvis en af parterne eller begge parter skulle ønske at optage krigshandlinger igen, er det klart, at så er der ikke nogen rolle at spille for FN. Med denne styrke vil man ikke være i stand til at forhindre de to parter i at begynde en krig igen, men alt tyder på, at parterne accepterer FN's tilstedeværelse, og at de ikke har nogen planer om at gå tilbage til krigshandlinger. Men man skal nok gøre sig klart, at det er en afgørende forudsætning for hele FN-operationen, at dette er og forbliver en kapitel 6-opgave.

Med hensyn til sikkerhedsvurderingen har vi lavet en sådan, og vores opfattelse er, at der er tale om middel risiko, ved minefaren dog høj. Det vil altså sige, at hvis vi ser på den sikkerhedsskala, vi i øvrigt ser på for de operationer, vi har overvejet eller været deltager i – herunder dem, vi overvejede tidligere på året, en SHIRBRIG deltagelse i Sydlibanon – er der altså tale om, at vi befinder os længere nede på skalaen. Men selvfølgelig er der en risiko, og det vil der være ved alle operationer, som vi begiver os ud i.

Her er det selvfølgelig overordentlig vigtigt – og det er først og fremmest et svar til hr. Anders Mølgaard – at vi sikrer os, at sikkerheden så er så god, som den kan blive, og at vi træffer de nødvendige foranstaltninger. Det gælder uddannelsen, det gælder den måde, vi opfører os på i området, og det gælder selvfølgelig også med hensyn til, hvad vi skal have med for at beskytte os selv bedst muligt. Her kan jeg sige, at vore overvejelser går i retning af – det gjorde de allerede, da vi overvejede Libanon – at tage det samme med, som vi havde tænkt os at tage med til Libanon, og det vil i forhold til et SHIRBRIG-stabskompagnis normale konfiguration

sige ekstra pansring og ekstra pansrede køretøjer.

FN har en anden sikkerhedsvurdering end os, og det kan godt være, at man derfor ikke vil acceptere, at vi bringer så meget panser med – eller sagt på en anden måde: FN vil ikke betale for det, fordi de ikke mener, det er nødvendigt. Men jeg mener, det er vigtigt, at vi fra dansk side tager det med, vi selv skønner er nødvendigt i den værst tænkelige situation, uanset om FN vil refundere det eller ej.

Med hensyn til evakueringsplaner, som hr. Anders Mølgaard også efterlyste, kan jeg sige, at dels har FN en evakueringsplan – enhver mission, FN sender ud, har sin egen evakueringsplan – og dels gør vi os selvfølgelig også nogle nationale danske overvejelser. Umiddelbart er det danske stabskompagni jo placeret så gunstigt i den sammenhæng, som man kan være. Vi bliver placeret i hovedstaden Asmara, og der er forholdsvis kort ad den bedste vej ned til kysten, hvor den bedste havn ligger. I det perspektiv er vi altså bedre placeret end de øvrige styrker, der sendes ind i området. Derudover har vi på samme måde som hollænderne og canadierne kontakt med amerikanerne og franskmændene, som jo har en udmærket base i Djibouti. Dette sker med henblik på, at hvis der skulle opstå en situation, hvor vi er tvunget til at evakuere ud af området, kan vi få støtte fra de to magter, og der er altså kontakt i øjeblikket.

Med hensyn til lufttransport er det rigtigt, at vi selvfølgelig i det omfang, der er behov for det, og vi i øvrigt kan tilgodese det med de ressourcer, vi har, vil støtte vore styrker med lufttransport.

Et af de uafklarede punkter er selvfølgelig også, hvad det er, FN helt præcist yder på den logistiske side, og det er vi ved at undersøge i øjeblikket. Men vi har altså også mulighed for selv at klare os, hvis det viser sig, at FN ikke giver så stor en støtte, i hvert fald i starten, som man giver udtryk for.

Med hensyn til rules of engagement er det selvfølgelig afpasset til, at der er tale om en kapitel 6-operation. Der er altså ikke tale om, at vi skal gennemtvunge mandatet med magt. Det ville kræve nogle andre rules of engagement og også en anderledes bevæbning af styrken, så reglerne er selvfølgelig afpasset til kapitel 6. Men når det er sagt, mener jeg, at de er fuldt tilstrækkelige til, at vi kan forsvare os selv, hvis der skulle opstå en trussel mod os.

Frihed 2000 talte noget om, hvad der skal til, for at SHIRBRIG skal trækkes ud, og jeg mener sådan set, jeg har besvaret det spørgsmål allerede. Hvis der er tale om, at en konflikt udvikler sig til noget andet, er det også klart, at så vil styrken evakuere ud af området, fordi den ikke har som opgave og heller ikke er udrustet til at stoppe en konflikt mellem de to parter. Derfor tror jeg nok, jeg kan berolige Frihed 2000, men de er velkomne til at komme tilbage, hvis der skulle være behov for det senere.

Så var der et par bemærkninger fra først og fremmest hr. Anders Mølgaard og hr. Peter Skaarup om, at der er gået lang tid. Jeg vil da gerne sige, at jeg synes heller ikke, det er ønskværdigt, at der skal gå 5 måneder, fra vi aktiverer soldaterne, til de rent faktisk får at vide, om de skal af sted eller ej, specielt når deres kontrakt er en 6-måneders-kontrakt. Men de nærmere omstændigheder er sådan, at når jeg traf beslutningen om at aktivere dem pr. 28. maj, var det netop, for at vi kunne leve op til det, der ligger i SHIRBRIG, nemlig at være klar, hvis der var behov for os i Sydlibanon. Nu gik det anderledes, så kom i mellemtiden Etiopien og Eritrea ind i billedet, og derfor valgte vi at holde styrken aktiveret.

Som enhver ved, tog det længere tid, end vi havde ønsket, før tingene var endeligt på plads i forhold til FN og i forhold til Etiopien og Eritrea. Men jeg må da sige, at selv om der er gået lang tid, er vi altså nu i den situation, at når FN har brug for os, når beslutningerne er taget, og når deployeringsplanen er klar, er de danske styrker også på pletten til tiden.

Jeg kan også sige, at vi har ikke tegnet endelig kontrakt om en forlængelse; men de foreløbige indikationer tyder på, at langt hovedparten af de soldater, der er på kontrakt, er parat til at forlænge kontrakten. Der vil selvfølgelig være en mindre gruppe, der af forskellige grunde ikke ønsker at gøre det, men jeg mener, det er et tegn på, at danske soldater er parat til at gøre meget i denne sag, og at de altså også gerne vil være med til at udføre den opgave. Det synes jeg er meget tilfredsstillende.

Så kan jeg ikke lade være med at komme med et par bemærkninger til hr. Peter Skaarup. Det var lige som om han udstillede sig selv lidt heroppe fra talerstolen, og i hvert fald har han været med til at trække denne streg i Folketinget,

som en gang imellem gør det klart, når man diskuterer; hvem der vil støtte en operation som denne, hvem der ikke vil, og hvad motiverne egentlig er.

Jeg synes, man sidder tilbage med en fornemmelse af, at hr. Peter Skaarup ligesom lever i en anden verden. Han har ikke rigtig opdaget, at verden er blevet mindre og faktisk er blevet det for lang tid siden. Man behøver såmænd ikke gå, jeg var lige ved at sige, kortere tilbage end til Anden Verdenskrig.

Hvis man ser på hele optakten til Anden Verdenskrig og det, der skete, startede det med begivenheder, der ikke var så store, som ikke direkte truede os, og som foregik langt fra os. Ja, en af dem foregik faktisk netop i det område, vi taler om her. Det var den italienske invasion af Abessinien, som bare få år efter førte til krigsudbruddet – ikke invasionen isoleret set, men den var en vigtig brik i de begivenheder, der førte frem til Anden Verdenskrig, som medførte, at Danmark blev besat. Derfor drejer det sig for mig at se om noget helt andet end det, hr. Peter Skaarup taler om, nemlig at vi er parat til at forsvare vores værdier dér, hvor de bliver truet, og også på den måde er med til at løse problemerne.

Jeg vil egentlig godt slutte med at sige, at jeg har en behagelig fornemmelse, når Folketinget nu forhåbentlig om en uge beslutter at sende SHIRBRIG af sted med dansk deltagelse. Jeg har det lidt på samme måde, som da vi i sin tid besluttede at sende kampvognene af sted til Bosnien, og det tog 5 måneder, før de nåede frem til Tuzla.

Når Folketinget beslutter sig her om en uge, vil jeg have samme fornemmelse, nemlig at 6½ års arbejde med at skabe et nyt instrument for FN er lykkedes. Det vil placere os og også Danmark på en måde, som er rigtig. Vi har givet FN et instrument, som organisationen har manglet, og hvis det bliver en succes – og det er jeg sikker på – vil vi ikke kun være med til at give FN en ny start og hjælpe FN i den konkrete situation i Afrika, men også være med til at udvikle det instrument, som organisationen har savnet så længe.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

17) Første behandling af lovforslag nr. L 46: Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Ophævelse af aldersgrænse på 70 år).

Af socialministeren (Henrik Dam Kristensen). (Fremsat 11/10 2000).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Jeppe Kofod (S):

Da vores ordfører, hr. Peder Sass, ikke kan være til stede i salen, har jeg lovet at fremføre følgende ordførerindlæg:

De nuværende begrænsninger i retten til sygedagpenge på baggrund af folks alder går ikke i spænd med ønskerne om at fastholde ældres tilknytning til arbejdsmarkedet. Derfor er forslaget om at ophæve 70-års-aldersgrænsen også begrundet i et ønske om, at ældre bliver på arbejdsmarkedet.

Endvidere medfører forslaget, at der kommer ensartede ydelser til ældre, der fortsat har en tilknytning til arbejdsmarkedet. Forslaget medfører dog ikke ændringer i varighedsbegrænsningerne for personer over 65 år.

Dansk Arbejdsgiverforening fremhæver i sit høringssvar, at den ændrede sammensætning af befolkningen med flere ældre vil medføre, at ældre i stigende grad tilknyttes arbejdsmarkedet, også i en relativt høj alder. I Socialdemokratiet ser vi mulighederne for, at dette fremmes af arbejdsmarkedets parter, og derfor kan Socialdemokratiet fuldt ud støtte lovforslaget.

Jens Hald Madsen (V):

Da ordføreren for Venstre ikke kan være til stede, skal jeg fremføre følgende:

I Venstre glæder vi os over, at denne urimelige aldersgrænse over for de ældre endelig fjernes. Selvfølgelig skal ældre erhvervsaktive også have adgang til sygedagpenge som alle andre på arbejdsmarkedet.

For det første er det en urimelig diskriminering, at retten til sygedagpenge ryger, bare fordi man fylder 70 år. Sygedagpenge er en kompensation for sygdom i forbindelse med arbejde, og det har intet med alder at gøre ud over den varighedsbegrænsning, der gælder for personer over 65 år.

For det andet er det dybt ulogisk at opfordre de ældre til at tage en ekstra tørn på arbejdsmarkedet og samtidig smække kassen i for ydelser, som andre erhvervsaktive nyder godt af, og for det tredje har vi brug for den ældre arbejdskraft og for den viden og erfaring, som denne aldersgruppe sidder inde med. Ved at ophæve forskelsbehandlingen sender vi samtidig en opfordring til flere ældre om fortsat at være tilknyttet arbejdsmarkedet.

Det eneste beklagelige ved dette lovforslag er socialministerens langsommelighed i sagen. Allerede i oktober sidste år indrømmede den daværende socialminister, at det umiddelbart ville være rimeligt at ændre 70-års-reglen i sygedagpengeloven, bl.a. fordi de erhvervsaktive ældre via arbejdsmarkedsbidraget bidrager til arbejdsmarkedsfonden. Men bedre sent end aldrig.

I Venstre er vi glade for, at det lykkedes os at sætte fokus på problemet og finde opbakning til at få det løst. Vi ser derfor frem til lovforslagets endelige vedtagelse.

Pia Christmas-Møller (KF):

Det Konservative Folkeparti er utrolig tilfreds med det lovforslag, vi nu har til behandling. Vi har glædet os til denne dag, vi har arbejdet hårdt for den i mange år, for vi mener, det er helt urimeligt, at ældre mennesker på arbejdsmarkedet skal diskrimineres i sygedagpengeloven. Den diskrimination bliver nu fjernet, og det er vi overordentlig godt tilfreds med.

Så kan jeg kun tilslutte mig de bemærkninger, som Venstres ordfører lige er kommet med. Det er ærgerligt, at Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre har været så langsommelige. Men ikke desto mindre får vi nu rettet op på en dyb uretfærdighed, det er vi yderst tilfredse med, så vi vil bidrage til en hurtig, effektiv og konstruktiv udvalgsbehandling af dette lille, men brandgode forslag.